

Archeologische vindplaats boerderij Heemshof te Heemskerk.

De "Oude Hof" te Heemskerk, waarschijnlijk de voorganger van het "*huys te Heemskerk, of Marquette*" geheten, wordt voor het eerst vermeld in de 14^e eeuw. Het gaat hier waarschijnlijk om de plaats van het domeinhof, gelegen midden in de Merovingische - en Karolingische nederzetting waaruit Heemskerk is ontstaan. Deze Vroegmiddeleeuwse vindplaats aan de Oosterweg is uniek voor Noord-Holland. Het domeinhof staat midden in de Vroegmiddeleeuwse nederzetting die begon bij de zg. Scepelenberg (Huldtoneel) en eindigde bij de oudste kerk midden in het huidige dorp.

Door onderzoek van de heren J. Roefstra en G.P. Alders in de archieven, beiden verbonden aan het provinciaal depot voor bodemvondsten Noord-Holland, werd duidelijk dat het terrein van boerderij Heemshof archeologisch/ historisch van groot belang moest zijn.

Toponiemen uit de middeleeuwen zoals *Oude Hof, Wijvenvoen en Broecsloot*, vermeldt tussen de 13^e - en 16^e eeuw konden ook geplaatst worden op het terrein van de Heemshof.

In 1989 is door beide heren op het terrein van de huidige boerderij Heemshof een archeologisch onderzoek uitgevoerd d.m.v. proefputten en boringen. Vast is komen te staan dat de gracht van dit Domeinhof aanwezig is. Aardewerk uit de vulling van de gracht toont aan dat deze in de 14^e eeuw is dichtgeworpen. Boerderij de Heemshof staat ongeveer op de plaats waar het domeinhof ooit gestaan moet hebben binnen de gracht. Eveneens kwam een voorganger van de huidige boerderij Heemshof aan het licht uit de 17^e eeuw. Deze lag enige meters noordwest van de huidige boerderij.

Naast het "Oude Hof" bevonden zich ook middeleeuwse (versterkte?) huizen waarvan het puin mogelijk door onderzoek van de plaatselijke archeologische werkgroep aangetroffen is tussen 1990-1993. In het hele gebied zijn deze sporen aangetroffen in de oude verkavelingsloten die zeer oud moeten zijn (ik denk hierbij aan het begin van de jaartelling of ervoor)

Het gehele terrein is niet al te zeer verstoord (helaas wel hier en daar deels afgezaand) en is één van de zeldzame ongerepte natuur / archeologische plekken te noemen in Heemskerk. Dat het voetbalterrein van ADO de samenhang verstoord is zeer te betreuren. Toch kan er bij stilgestaan worden dat dit slechts een tijdelijke verstoring vormt in dit gebied. Niet zeker is hoezeer de aanleg van dit terrein de bodem verstoord heeft en of archeologisch waardevolle sporen verloren zijn gegaan. De Heemshof is een stilteplek waar natuur en cultuur zeer goed bewaard nog zijn. Door dit gebied te bewaren en niet verder aan te tasten blijft de kern van het ontstaan van onder andere de meeste kastelen in Heemskerk bewaard (het tweede domeinhof in Heemskerk "*Hoflant*" geheten is totaal verdwenen onder de bebouwing. Ook van belang is de blokverkaveling van de terreinen en sloten die in het gebied nog bewaard zijn gebleven. Het gebied van de Heemshof en Marquette vormt hiervan

nog het enige overblijfsel! De andere plekken zijn in een hoog tempo de laatste 30 jaar voorgoed verdwenen! Het is daarom ook uniek te noemen dat de huidige eigenaren van het terrein Heemshof het terrein en zijn omgeving in originele staat willen behouden.

Heemskerk, 26 januari 2010

Jean Roefstra

Provinciaal Depot voor Bodemvondsten Noord-Holland te Wormer
Stichting Historische Archeologie te Beverwijk

Literatuur.

Alders, G.P., 1990: Heemskerk, Archeologische kroniek Noord Holland over 1989, Regionaal Tijdschrift Holland/ Jaarverslag archeologisch assistent over 1989.

Roefstra, J., 1998: Onderzoek naar een bodemreliëf te Heemskerk, in; Castologica nummer 2, Nederlandse Kastelen Stichting, pagina's 335-342.

Roefstra, J., 2002: Van curtis tot kasteel, in: Hulst, M. & E. Weber, 2001: 40 jaar amateur-archeologie in Beverwijk en Heemskerk, *Ledenbulletin Historisch Genootschap Midden-Kennemerland & Museum Kennemerland* nummer 26, Beverwijk.

J. Roefstra